

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบระดับการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกระยะพักฟื้น ที่มีภูมิหลังและการสนับสนุนจากครอบครัวต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากร เป็นผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกขาที่ได้รับบาดเจ็บจากการผ่าตัดกระดูกให้เข้าที่และใส่โลหะยึดตรึงภายใน (Open reduction and internal fixation) และได้รับการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลทั่วไปของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 13 แห่ง ในปี พ.ศ. 2531 ซึ่งผู้วิจัยทำการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ. 2531 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,062 คน จำแนกตามโรงพยาบาลได้ดังนี้

จำนวนผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกขาจากโรงพยาบาลทั่วไป ในกรุงเทพมหานคร ปี 2531

โรงพยาบาล	จำนวน (คน)	โรงพยาบาล	จำนวน (คน)
วชิรพยาบาล	92	โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	443
โรงพยาบาลกลาง	368	โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า	198
โรงพยาบาลตากสิน	114	โรงพยาบาลภูมิพล	371
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์	73	โรงพยาบาลรามธิบดี	94
โรงพยาบาลตำรวจ	162	โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	213

โรงพยาบาล	จำนวน (คน)	โรงพยาบาล	จำนวน (คน)
โรงพยาบาล เลิดสิน	493	โรงพยาบาล ศิริราช	281
โรงพยาบาล ราชวิถี	160		
	รวม		3,062

ที่มา : ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดจัดกระดูกขาให้เข้าที่และใส่โลหะยึดตรึงภายในตามสถิติโรงพยาบาลทั่วไปของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2531

ผู้วิจัย ได้กำหนดคุณสมบัติของประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. เป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดใส่โลหะยึดตรึงภายใน เพื่อรักษากระดูกหักที่ขาข้างใดข้างหนึ่ง ซึ่งมาติดตามการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก (OPD Orthopaedics) โดยใช้ไม้ค้ำยันช่วยในการเดิน ภายหลังจากจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลไปแล้วเป็นระยะเวลา 1-2 สัปดาห์
2. ปราศจากโรคหรือภาวะแทรกซ้อนอื่น เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง เป็นต้น
3. มีอายุระหว่าง 20 - 60 ปี
4. ไม่มีปัญหาทางการได้ยิน การใช้ภาษาไทย อยู่ในสภาพที่สามารถจะให้ข้อมูลได้ และยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ตัวอย่างประชากร ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างโรงพยาบาล โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้ตัวอย่างโรงพยาบาล 6 แห่ง คือ โรงพยาบาลเลิดสิน โรงพยาบาลกลาง วชิรพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

2. สุ่มตัวอย่างประชากรจากโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่ง ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้เป็นประชากร โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ให้ได้จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด 100 คน ตามที่คำนวณไว้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวอย่างประชากรทุกราย จนครบจำนวนตามที่ต้องการในแต่ละเพศ แต่ละช่วงอายุ และระดับการศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดอย่างครบถ้วนดังกล่าวมีจำนวนน้อย และจากการศึกษาพบว่าจำนวนผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกหญิงมีน้อยกว่าผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกชายมากถึง 1 ใน 3 หรือ 1 ใน 4 ดังนั้น เพื่อผลที่เชื่อถือได้ในการเปรียบเทียบระดับการดูแลตนเองของแต่ละตัวแปร ผู้วิจัยจึงคัดเลือกตัวอย่างประชากรในแต่ละเพศ แต่ละช่วงอายุให้มีจำนวนไม่น้อยกว่า 40 คน และคัดเลือกตัวอย่างประชากรในแต่ละระดับการศึกษาให้มีจำนวนไม่น้อยกว่า 30 คน

สำหรับจำนวนตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane 1970 : 580-581) แล้วคำนวณจำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงพยาบาล ตามสัดส่วนของประชากรในโรงพยาบาลได้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N e^2} \text{ เมื่อระดับความมีนัยสำคัญเป็น } .05 \text{ (OC} = .05)$$

n = ขนาดของตัวอย่างประชากร

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างประชากร) เท่าที่ยอมรับได้ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้เท่ากับร้อยละ 10 หรือเท่ากับ 0.1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงพยาบาลและจำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

โรงพยาบาล	จำนวนผู้ป่วย
โรงพยาบาลเลิดสิน	29
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	26
โรงพยาบาลกลาง	21
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	12
โรงพยาบาลตากสิน	7
วชิรพยาบาล	5
รวม	100

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบวัด มี 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ภูมิหลังและการสนับสนุนจากครอบครัวของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก

ชุดที่ 2 แบบวัดการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก

ชุดที่ 3 แบบฟอร์มการประเมินระดับการดูแลตนเอง

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ภูมิหลังและการสนับสนุนจากครอบครัวของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก

1. การสร้างเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์วัดระดับการสนับสนุนจากครอบครัว ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยให้ครอบคลุมถึงความรู้สึกของผู้ป่วยที่มีต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของสมาชิกในครอบครัว เกี่ยวกับการได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านอารมณ์และสังคม การได้รับการช่วยเหลือด้านสิ่งของ การเงิน หรือร่างกาย และการได้รับข้อมูล ข่าวสาร หรือคำแนะนำต่าง ๆ ตามแนวทฤษฎีการสนับสนุน

จากสังคมของฮิลเบิร์ตและอัลเลน (Hilbert and Allen) ซึ่งเป็นการศึกษาสัมพัทธ์ในสิ่งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาต้นเค้าเอกสาร วารสาร หนังสือ ผลงานวิจัย และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์จากครอบครัว

2) สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วย ซึ่งเป็นคำถามทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับการสนับสนุนจากครอบครัวของผู้ป่วยด้วยกิจกรรมกระดูก มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยข้อความด้านบวกและลบ ให้ผู้ป่วยประเมินตนเอง ว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความจริงที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด จำนวน 27 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบ	ความหมาย	ค่าคะแนน (คะแนน)	
		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่เป็นจริงเลย	ข้อความนั้น ไม่ตรงกับความรู้สึกหรือความจริงที่เกิดขึ้นเลย (0 %)	1	5
เป็นจริงเล็กน้อย	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความจริงที่เกิดขึ้นบ้างเล็กน้อย (25 %)	2	4
เป็นจริงครึ่งหนึ่ง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความจริงที่เกิดขึ้นครึ่งเดียว (50 %)	3	3
เป็นจริงส่วนมาก	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความจริงที่เกิดขึ้นเป็นส่วนมาก (75 %)	4	2
เป็นจริงมากที่สุด	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความจริงที่เกิดขึ้นมากที่สุด (100 %)	5	1

2. การทดสอบเครื่องมือ

2.1 การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัวที่สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ความรู้ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว จำนวน 10 ท่าน ได้แก่ นักจิตวิทยา 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลทางด้านจิตเวชหรือจิตสังคม 8 ท่าน และแพทย์ทางด้านจิตเวช 1 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก) ช่วยพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และนำผลการตรวจสอบและข้อเสนอแนะต่าง ๆ นั้นมาพิจารณาแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ปรับในรายละเอียดเพื่อให้เหมาะสมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยถือเกณฑ์ 8 ใน 10 ท่านของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับและเห็นชอบตรงกัน แบบวัดที่ปรับปรุงแล้วถือว่ามีตรงตามเนื้อหา ซึ่งปรากฏว่าจำนวนข้อในแบบวัดนี้ยังคงเดิมคือ 27 ข้อ

2.2 การหาความเที่ยง (Reliability) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จและปรับปรุงแก้ไขใหม่ความตรงแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนตัวอย่างประชากร แต่มิได้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง คือ ผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกที่มาติดตามการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก ออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลกลาง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัว 0.85 (การคำนวณอยู่ในภาคผนวก ค.)

ชุดที่ 2 แบบวัดการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกระยะพักฟื้น

1. การสร้างเครื่องมือ

แบบวัดการดูแลตนเองนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยวัดการดูแลตนเองใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ในการดูแลตนเอง ด้านการให้ความสำคัญต่อการดูแลตนเอง และด้านทักษะในการดูแลตนเอง ซึ่งแต่ละด้านจะครอบคลุมถึงการดูแลตนเองโดยทั่วไป (Universal self-care) และการดูแลตนเองในภาวะเจ็บป่วย (Health deviation self-care) ตามแนวคิดของการดูแลตนเองของโอเรม (Orem) ได้แก่ การรักษาหน้าที่และสวัสดิภาวะของตนเอง การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การปฏิบัติตามแผนการดูแลรักษา การใส่ใจและรับรู้สภาพการเจ็บป่วยของตนเอง ตลอดจนการเรียนรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับอาการแทรกซ้อน ซึ่งเป็นกิจกรรมการดูแลตนเองที่พึงปฏิบัติของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกในระยะพักฟื้น

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัด

- 1) ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก
- 2) นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบวัดเกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกระยะพักฟื้น

ลักษณะแบบวัด

ลักษณะแบบวัดการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดความรู้ในการดูแลตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกระยะพักฟื้น และมีคำตอบให้เลือก 3 ตัวเลือก ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว คือ "ใช่" หรือ "ไม่ใช่" หรือ "ไม่ทราบ" โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละคำตอบ คือ

ใช่	หมายถึง มีความรู้ในการดูแลตนเอง	ให้ 1 คะแนน
ไม่ใช่หรือไม่ทราบ	หมายถึง ไม่มีความรู้ในการดูแลตนเอง	ให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 2 แบบวัดการให้ความสำคัญต่อการดูแลตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์ซึ่งครอบคลุมถึงความรู้สึกหรือความคิดเห็น หรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพอใจหรือเห็นคุณค่าของการดูแลตนเอง ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อความทางบวกเรียงจากมากไปหาน้อย คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยเล็กน้อย และไม่เห็นด้วย โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คำตอบ	ความหมาย	ค่าคะแนน (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รู้สึกเห็นด้วยมากที่สุด (100 %) ว่ามีความพอใจหรือเห็นคุณค่าในการดูแลตนเองตามข้อความนั้น	5
เห็นด้วยมาก	รู้สึกเห็นด้วยมาก (75 %) ว่ามีความพอใจหรือเห็นคุณค่าในการดูแลตนเองตามข้อความนั้น	4
เห็นด้วยปานกลาง	รู้สึกเห็นด้วยเพียงครึ่งเดียว (50 %) ว่ามีความพอใจหรือเห็นคุณค่าในการดูแลตนเองตามข้อความนั้น	3
เห็นด้วยเล็กน้อย	รู้สึกเห็นด้วยเล็กน้อย (25 %) ว่ามีความพอใจหรือเห็นคุณค่าในการดูแลตนเองตามข้อความนั้น	2
ไม่เห็นด้วย	รู้สึกไม่มีความพอใจหรือไม่เห็นคุณค่าในการดูแลตนเองตามข้อความนั้นเลย (0 %)	1

ส่วนที่ 3 แบบวัดทักษะในการดูแลตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อความทางบวก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งในแบบวัดส่วนนี้จะใช้วิธีการสังเกตในกิจกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการปฏิบัติตามแผนการดูแลรักษา ตลอดจนการเรียนรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับอาการแทรกซ้อน เนื่องจากไม่สามารถวัดโดยการสัมภาษณ์ได้เพียงอย่างเดียว โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คำตอบ	ความหมาย	ค่าคะแนน
ดีมาก	สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองอย่างสมบูรณ์ หรือปฏิบัติได้ถูกต้องตามทฤษฎีครบถ้วน	5
ดี	สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้ เมื่อได้รับการช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย หรือปฏิบัติได้ถูกต้องตามทฤษฎีเป็นส่วนมาก	4
ปานกลาง	สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้ เมื่อได้รับการช่วยเหลือพอสมควร หรือปฏิบัติได้ถูกต้องตามทฤษฎีครึ่งหนึ่ง	3
น้อย	สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้ เมื่อได้รับการช่วยเหลืออย่างมาก หรือปฏิบัติได้ถูกต้องตามทฤษฎีเพียงเล็กน้อย	2
น้อยที่สุด	ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองได้เลย หรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามทฤษฎี	1

2. การทดสอบเครื่องมือ

2.1 การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการดูแลตนเอง ซึ่งผ่านการพิจารณาแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในการดูแลรักษาผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกจำนวน 10 ท่าน ได้แก่ แพทย์ด้านศัลยกรรมกระดูก 3 ท่าน นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานศัลยกรรมกระดูก 3 ท่าน และอาจารย์พยาบาลด้านศัลยกรรม 4 ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก) พิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และนำผลการตรวจสอบตลอดจนข้อเสนอนี้มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งในการตัดสินความตรงตามเนื้อหาของแบบวัดนั้น ผู้วิจัยถือเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 8

ใน 10 ท่าน ขอมรับและเห็นชอบตรงกัน แบบวัดที่ปรับปรุงแล้วถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา ซึ่งปรากฏว่าจำนวนข้อในแบบวัดมีการเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดความรู้ในการดูแลตนเอง มีการปรับข้อความและตัดข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยออกไป 1 ข้อ กลุ่มของข้อความในแบบวัดจึงลดลงจากเดิม 35 ข้อ เหลือ 34 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบวัดการให้ความสำคัญต่อการดูแลตนเองมีการตัดข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยออกไป 3 ข้อ กลุ่มข้อความในแบบวัดลดลงจากเดิม 26 ข้อ เหลือ 23 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดทักษะในการดูแลตนเอง มีการปรับปรุงข้อความ และตัดข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยออกไป 3 ข้อ โดยกลุ่มของข้อความในแบบวัดที่ใช้การสัมภาษณ์ลดลงจากเดิม 16 ข้อ เหลือ 14 ข้อ ส่วนกลุ่มที่ใช้การสังเกตลดลงจากเดิม 5 ข้อ เหลือ 4 ข้อ คงเหลือจำนวนข้อในแบบวัดส่วนนี้ทั้งหมด 18 ข้อ

2.2 การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการดูแลตนเองที่ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนตัวอย่างประชากร และเป็นกลุ่มเดียวกับที่ใช้หาความเที่ยงของแบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัว และหาความเที่ยงของแบบวัดการดูแลตนเอง ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบวัดความรู้ในการดูแลตนเอง ทดสอบหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder Richardson Formular 20) (ประคอง กรรณสูตร 2528 : 37-38) ได้ค่าความเที่ยง 0.79 หลังจากนั้นนำแบบวัดส่วนนี้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (Level of Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) โดยใช้เทคนิค 27 % (เขาวดี วิบูลย์ศรี 2526 : 180) ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ถึง 1 และมีค่าระดับความยากง่ายตั้งแต่ 0.2 ถึง 0.8 จึงตัดออกไป 4 ข้อ คงเหลือข้อความในแบบวัดส่วนนี้จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบวัดการให้ความสำคัญต่อการดูแลตนเองทดสอบหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ประคอง กรรณสูตร 2528 : 42-43) ได้ค่าความเที่ยง 0.82

ส่วนที่ 3 แบบวัดทักษะในการดูแลตนเอง ทดสอบหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.78

ชุดที่ 3 แบบฟอร์มการประเมินระดับการดูแลตนเอง

แบบฟอร์มการประเมินระดับการดูแลตนเอง มีลักษณะเป็นการหาคะแนนการดูแลตนเองในแต่ละข้อของผู้ป่วยแต่ละคน จากผลต่างระหว่างคะแนนความต้องการในการดูแลตนเอง กับคะแนนความสามารถในการดูแลตนเองเพื่อนำไปหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์ระดับการดูแลตนเองดังตัวอย่าง

ข้อความ	คะแนน ความต้องการ ในการดูแล ตนเอง (1)	คะแนน ความสามารถ ในการดูแล ตนเอง (2)	คะแนน การดูแลตนเอง (1) - (2)
<u>ด้านความรู้ในการดูแลตนเอง</u>			
ข้อ 1. วิธีการออกกำลังกายที่ถูกต้องที่สุดของผู้ป่วยในสัปดาห์แรกของการพักฟื้นที่บ้าน คือ เดินออกกำลังกายโดยใช้ไม้ค้ำยันช่วยวันละ 10-15 นาที ทุกวัน	a_1	y_1	x_1
ข้อ 2. วิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยในสัปดาห์ที่ 2 ของการพักฟื้นที่บ้าน คือ เดินออกกำลังกายโดยใช้ไม้ค้ำยันช่วยวันละ 20-30 นาทีทุกวัน	a_1	y_1	x_1
<u>ด้านการให้ความสำคัญต่อการดูแลตนเอง</u>			
ข้อ 1. การนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอจำเป็นต่อการฟื้นฟูสุขภาพของท่าน	a_1	y_1	x_1

ข้อความ	คะแนน ความต้องการ ในการดูแล ตนเอง (1)	คะแนน ความสามารถ ในการดูแล ตนเอง (2)	คะแนน การดูแลตนเอง (1) - (2)
ข้อ 2. ท่านรู้สึกพอใจในการได้พบปะพูดคุย กับญาติหรือเพื่อน <u>ด้านทักษะในการดูแลตนเอง</u>	a_1	y_1	x_1
ข้อ 1. การเดินออกกำลังกาย	a_1	y_1	x_1
ข้อ 2. การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	a_1	y_1	x_1

หมายเหตุ a_1 = คะแนนความต้องการในการดูแลตนเอง ได้จากการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ
ด้านศัลยกรรมกระดูก

y_1 = คะแนนความสามารถในการดูแลตนเอง ได้จากเครื่องมือชุดที่ 2

x_1 = คะแนนการดูแลตนเอง (คะแนนความต้องการในการดูแลตนเอง -
คะแนนความสามารถในการดูแลตนเอง)

คะแนนความต้องการในการดูแลตนเอง (a_1) เป็นคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่ผู้ป่วยควร
ทำได้ในกิจกรรมการดูแลตนเองแต่ละข้อของเครื่องมือ ชุดที่ 2 คือ แบบวัดการดูแลตนเอง และ
มีค่าเท่ากับจำนวนคะแนนเต็มของแต่ละข้อ ซึ่งจำนวนคะแนนนี้ ได้จากการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ และผ่านการหาความเที่ยงแล้ว โดยถือเกณฑ์ว่าผู้ทรงคุณวุฒิ
เหล่านี้มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก สามารถเป็น
ตัวแทนของประชากรในการประเมินระดับคะแนนที่เหมาะสม สำหรับการดูแลตนเองของผู้ป่วยใน
แต่ละข้อความได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงถือระดับคะแนนที่ได้จากการตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นเกณฑ์ใน
การกำหนดคะแนนความต้องการในการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก

คะแนนความสามารถในการดูแลตนเอง (y_1) เป็นคะแนนที่ผู้ป่วยทำกิจกรรมดูแลตนเองแต่ละข้อในแบบวัดการดูแลตนเอง (เครื่องมือชุดที่ 2) ได้จากการสัมภาษณ์และสังเกตผู้ป่วยของผู้วิจัย

คะแนนการดูแลตนเอง (x_1) เป็นคะแนนที่ได้จากการหาความแตกต่างระหว่างคะแนนความต้องการในการดูแลตนเอง กับคะแนนความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยแต่ละคน

โดยสรุป สมการที่ใช้คำนวณหาระดับการดูแลตนเอง คือ

$$x_1 = a_1 - y_1$$

เมื่อ x_1 หมายถึง คะแนนการดูแลตนเอง

a_1 หมายถึง คะแนนความต้องการในการดูแลตนเอง

y_1 หมายถึง คะแนนความสามารถในการดูแลตนเอง

ดังนั้น เมื่อผลต่างน้อยหรือคะแนนการดูแลตนเอง (x_1) มีค่าต่ำ จึงแสดงว่าผู้ป่วยมีระดับการดูแลตนเองสูง ในทางตรงกันข้ามถ้าผลต่างมากหรือคะแนนการดูแลตนเอง (x_1) มีค่าสูง แสดงว่าผู้ป่วยมีระดับการดูแลตนเองต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลจากแผ่นรายงานอาการผู้ป่วย การสัมภาษณ์และสังเกตอย่างมีโครงสร้างกับผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกทุกคนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และยินยอมให้ความร่วมมือ ในโรงพยาบาลที่กำหนด ในระยะเวลาที่ศึกษา ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 6 แห่ง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและขอความร่วมมือในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. พบหัวหน้าพยาบาลประจำแผนกผู้ป่วยนอกออรัโรบิติคส์ เพื่อชี้แจงรายละเอียด ขอคำแนะนำในการสำรวจคุณสมบัติของตัวอย่างประชากร และสุ่มตัวอย่างประชากร

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงพยาบาลแต่ละแห่งไปตามลำดับ คือ โรงพยาบาล เลิดสิน โรงพยาบาลพระมงกุฎ วชิรพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลตากสิน และ โรงพยาบาลกลาง โดยทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่เวลา 7.00 - 12.00 น. แต่ละแห่งใช้เวลา 1-2 สัปดาห์ จึงได้กลุ่มตัวอย่างประชากรตามจำนวนที่ต้องการ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 9 สัปดาห์ (10 กรกฎาคม 2532 ถึง 8 กันยายน 2532)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากร ด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการสนับสนุนจากครอบครัวของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูก ด้วยการหาค่าเฉลี่ยของคะแนน จากการตอบแบบวัดการสนับสนุนจากครอบครัวของผู้ป่วยและพิจารณาแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับน้อยที่สุด

3. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่างตามระดับการสนับสนุนจากครอบครัว
4. วิเคราะห์ระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วยศัลยกรรมกระดูกทั้งกลุ่มเป็นรายข้อ และรวมทุกข้อในแต่ละด้าน โดย

- 4.1 หาคะแนนการดูแลตนเองของผู้ป่วยแต่ละคนเป็นรายข้อ จาก
 คะแนนการดูแลตนเอง = ความต้องการในการดูแลตนเอง - คะแนนความสามารถในการดูแลตนเอง
- 4.2 วิเคราะห์ระดับการดูแลตนเองของผู้ป่วย โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินค่าเฉลี่ย
 ของคะแนนการดูแลตนเอง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ความรู้ในการดูแลตนเอง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	0 - 0.2	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับสูง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	0.21 - 0.4	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	0.41 - 1	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับต่ำ

การให้ความสำคัญต่อการดูแลตนเอง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	0 - 0.49	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับสูง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	0.50 - 2.49	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 4	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับต่ำ

ทักษะในการดูแลตนเอง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	0 - 0.49	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับสูง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	0.50 - 2.49	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	2.50 - 4	หมายถึง	มีการดูแลตนเอง	ระดับต่ำ

5. การวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน
 ดังนี้

- 5.1 วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการดูแลตนเองของผู้ป่วย
 เพศชาย กับเพศหญิง โดยทดสอบค่าที (t -test แบบ Independent)
- 5.2 วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการดูแลตนเองของผู้ป่วย
 อายุ 20 - 40 ปี กับผู้ป่วยอายุ 41 - 60 ปี โดยทดสอบค่าที (t - test แบบ Independent)

5.3 วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการดูแลตนเองของผู้ป่วย
ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยทดสอบค่าเอฟ
(F - Test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe's S*

5.4 วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้
รับการสนับสนุนจากครอบครัวในระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับ
น้อยที่สุด โดยทดสอบค่าเอฟ (F - Test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ
Scheffe's S*

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามขั้นตอนดังกล่าว โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS_x
(Statistical Package for the Social Sciences_x)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย